

Za koniklecem na Třebíčsko a Náměšťsko

Jaro je také časem jarní únavy a pohodlnosti – dopřejme si proto jeden „lenivý“ autovýlet. Dojedme autem až ke Třebíči, a i když nás bude lákat, pro tentokrát se nedejme; je to totiž město na celý den. První lokalitou s koniklecem velkokvětým (*Pulsatilla grandis*) na naší trase je PP Ptáčovský kopeček u Ptáčova, jen nedaleko, u Trnavy, pak PP Kobylínek. Obě místa jsou žulosyenitové pahorky se skalními výchozy, útvary typické pro krajinu přírodního parku Třebíčsko, kde je jich v polích rozseta spousta a na zachovalejší z nich je vázána pozoruhodná vegetace acidofilních suchých trávníků např. se smilem písečným (*Helichrysum arenarium*), jetelem horským (*Trifolium montanum*) nebo devaterníkem velkokvětým tmavým (*Helianthemum grandiflorum* subsp. *obscurum*); koniklec však potkáme pouze na těchto dvou.

V nedaleké Náměšti rozhodně stojí za vidění tvrz ze 14. století, z níž se zachovala neomítnutá dvoupatrová věž, která je dnes součástí obydlené usedlosti. V Budišově můžeme navštívit venkovský zámeček obklopený parkem s rybníčky a sochami. Na kopci nad zámek najdeme zříceninu větrného mlýna, který svého času sloužil také jako rozhledna. K ruině nás zavede alejí lemovaná cesta vycházející ze SZ rohu zámeckého parku. Další pamětihodnost na naší trase potkáme ve vsi s krásným jménem Pyšel. Jedná se o gotickou tvrz ze 14. století, která se dochovala v podobě třípatrové hranolové věže s gotickými prvky – portály, ostění oken, krakorce.

Cestou do Náměště nad Oslavou se zastavíme ještě na jedné lokalitě koniklece – PP Špilberk jižně od Ocmanic. Všechna tři navštívená chráněná území mají kromě toho, že v nich roste koniklec, společných ještě mnoho jiných věcí, které umožnily, že se na nich zachovala zajímavá flóra. Jedná se o pahorky vystupující nad úroveň okolního terénu, jejich podkladová hornina je překryta jen mělkou vrstvou půdy, v minulosti tedy nebyly využitelné jako pole, a proto se na nich páslo. Kombinace vysychavé půdy s malým obsahem živin a pastevní minulosti zřejmě způsobila, že zdejší vegetace přežila i roky, kdy se zde nehosподаřilo – už se nepáslo, ale ještě se neprovozoval obnovní ochranný management, jako tomu je dnes.

V Náměšti nad Oslavou stojí za návštěvu podlouhlé náměstí, kterému vévodí několik zajímavých budov. Stará radnice, kde je dnes muzeum, je gotický měšťanský dům přestavěný v pozdně renesančním slohu, na což nás upozorní sgrafita na fasádě. Další pamětihodnosti jsou pak upomínkou na barokní éru – patří sem poměrně monumentální kostel sv. Jana Křtitele, sousolí Nejsvětější Trojice, fara a špitál s kaplí sv. Anny. Nesmíme zapomenout na kamenný barokní most, osazený 20 sochami světců a andělů, což z této památky činí druhý nejvíce sochami zdobený most v ČR, po Karlově mostě. Nad mostem se na kopci vypíná mohutný komplex renesančního zámku s pozoruhodnou kaplí a cennou knihovnou. Zajímavostí je, že zámek byl v období, kdy jej vlastnili Haugwitzové (přelom 18. a 19. století), střediskem hudebního života uznávaným v celé střední Evropě. Údajně sem jezdil i Antonio Salieri. Na tuto slavnou hudební minulost dnes navazuje řada koncertů, letní škola operní tvorby a multižánrový hudební festival. Zámek je proslulý také tím, že si jej za své letní sídlo vybral prezident Edvard Beneš.